

# СЕМИНАР НА ТЕМА "ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ОПИТ В ИНФОРМАЦИОННИТЕ И КОМУНИКАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ В ПОРТУГАЛИЯ"

СЪСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВИ ПРЕД ДИГИТАЛНОТО  
ОБУЧЕНИЕ ЗА ВЪЗРАСТНИ В ПОРТУГАЛИЯ

Проф. д-р Веселка Павлова - УНСС

Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.

# Обективната ситуация

- ❑ 895 140 възрастни (около 9% от населението) е без постигнато образователно ниво и 500 000 (около 5%) са неграмотни;
- ❑ 55% от хората на възраст от 25 до 64 години не са завършили средно образование (по данни от Eurostat за 2015 г.);
- ❑ Тези хора имат значителни проблеми при основни умения (грамотност, математически и дигитални умения) и срещат трудности на пазара на труда и при социалната си интеграция;
- ❑ По-нискоквалифицираните показват склонност да не участват в дейности, свързани с учене през целия живот;
- ❑ Насочването на образованието за възрастни и ученето през целия живот към хората с ниски умения е едно от предизвикателствата в Португалия. Системата за учене на възрастни е обявена за фокус през периода 2017-2018 г.

Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.



# Постепенно започва работата по три програми

## Програмата „Писма за живота“

Университетът в Коимбра, който е създаден в края на 13 век е един от най-старите в Европа. В него се придава голямо значение на трансфера на знания към местните общности в нужда. В хода на съвместна дейност с общината Condeixa е направен анализ на социално-културните потребности.

Преброяването на населението през 2011г. е установило неграмотност 6,4% за региона, която е по-висока от средната за страната. В отговор на това през 2015 г. се създава програмата „Писма за живота (Letters for Life)“. Тя е ориентирана към уязвимите и маргинализирани групи в португалското общество. Включва разпространението на базирани на нуждите курсове и курсове за ограмотяване. От 2018 г. програмата обхваща и районът на Коимбра.

Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.



# Програмата „Писма за живота“

- Чрез прилагането на програмата трябва да се постигнат следните цели:
- Да се повиши грамотността, способностите за смятане и дигиталните умения на обучаемите възрастни;
- Да се създадат равни възможности за учене;
- Да се изгради самоувереност, самооценка и самоефективност при възрастните обучаеми;
- Да се заздравят социалните и семейните им връзки;
- Да се повишат социалните ангажименти и да се подобри социалното включване;
- Да се представят възможностите за интегриране чрез обучение;
- Да се поощрява връзката между по-високото образование и обществото.

Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.



# Програмата „Писма за живота“

Основна целева група за тази програма са възрастните, които не са ходили на училище и тези, които са отпаднали от базисното образование. Някои от обучаемите са неграмотни; други могат да четат само елементарни текстове, но не могат да пишат; трети четат добре, но правят много граматически грешки при писане.

Програмата е фокусирана върху социално и икономически маргинализираните групи, включително емигранти и етнически малцинства. Възрастовият обхват е от 20 до 90 години като болшинството са над 65 годишна възраст. Преобладаваща част от обучаемите никога не са посещавали формално обучение и вярват, че образованието не е за тях.

Програмата е предназначена за местния пазар, за центровете за здравни грижи, за училищата и църквите. Всеки заинтересован може да се присъедини към програмата.

Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.



# Програмата „Писма за живота“

В програмата участват над 30 обучители. Съотношението между обучители и обучаеми е около 10%. Обучителите задължително имат образование, свързано с психология, социология, геронтология или са специалисти по социални дейности. Обучителите работят без заплащане. След приключването на обучението на всяка група, обучителите получават сертификат.

Обучителните семинари за обучителите включват обучения преди и по време на реализирането на програмата. Обученията се провеждат от преподаватели, които са специализирани в работата с възрастни хора. Курсовете преди обученията включват теоретични и практически знания. Основните теми са свързани с: методи и практики за неформално обучение на възрастни, модели за обучение на възрастни, организация и оценяване на напредъка на обучаемите, стратегии и техники за обучение.

Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.





# Програмата „Писма за живота“

Предварителният курс за учителите е с продължителност 40 часа. Винаги се започва с установяване на нивото на тези, които предстои да се обучават. Оценява се предходният курс.

Обучаемите се разделят на групи от по 10-15 души в зависимост от нивото им на грамотност. Всяка група има по едно занятие седмично. По проекта се предвиждат между 15 и 17 занятия. Занятията включват два компонента обща грамотност и дигитална грамотност.

По време на семинарите възрастните обучаеми обменят умения за четене и писане. Много важно е те да получат възможност за комуникиране при реални условия. Преподавателите работят с действителни писма и касови бележки.

Обучаемите пишат и четат собствените си имена. Учителите им оказват помощ как да напишат своя лична история, стихове, как да работят с текстове от вестници и др.



Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.



## Програмата „Писма за живота“

Обучаемите се стимулират да четат текстове от вестници критично и да дискутират помежду си теми, свързани със здравето, културата, социалния интегритет, секса и равенството на половете. Те обменят помежду си мисли за политиката на Португалия, за свободата, за демокрацията. Упражняват се как да пишат писма до Президента и министър председателя във връзка със състоянието на възрастните хора, за необходимостта от политическа подкрепа и др.

Обучаемите се учат как да взимат книги от библиотека. Обикновено специално подбрани книги стоят в аудиторията, където се провежда обучението. Те са в много различни области – литература, готварство, изкуство, поезия. Обучаемите се учат и как да използват обществени библиотеки. Те посещават редакции на вестници, висши учебни заведения, а също така правят и екскурзии до места, които не са посещавали никога.

Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.





# Програмата „Писма за живота“

Обучението „Ключовете към живота“ цели да подпомогне на възрастните хора да придобият или да подобрят компютърните си възможности. Дигиталните умения включват използването на социални медии, комуникация чрез и-мейл, редактиране на електронен текст, използване на електронни портали, използване на он-лайн здравни услуги.

Методологията на обучението представлява единство от педагогика, автономия и самообучение. Всеки цикъл от програмата Писма за живота (Letters for Life) е гъвкав и специфичен за всяка група. Обучаемите и учителите работят съвместно както в процеса на планирането, така и в процеса на оценка на придобитите знания. Учебните програми започват с идентифициране на потребностите и целите и завършват с диагностика и оценка.

Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и учебни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.



# Програмата „Писма за живота“

Компютрите са ефективно средство за повишаване на интереса на обучаемите. Те най-често се използват в сградите на началните училища през почивните дни. Музиката пък се използва за да стане околната среда по-привлекателна, да насочи обучаемите към новите думи и да представи тези думи в различен контекст.

Не съществуват стандартизирани ръководства или материали, които да се използват по време на семинарите. Доколкото има разработени материали, те винаги са съобразени с индивидуалната грамотност и професионално ниво. Някои от материалите са събрани от обучаемите от предходни групи като написани истории, подкрепени от техните семейства или приятели. Оценяването е процес, който ангажира всички участници и най-вече обучаемите и учителите, които участват в мониторинга и оценката на тяхното собствено представяне.

Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и учебни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.



## Програмата „Обучение за придобиване на основни умения за възрастни“

Прието е да се счита, че хората с придобита квалификация влияят върху икономическия растеж, повишават социалното приобщаване и устойчивата заетост. Уменията са ключов двигател на индивидуалното благосъстояние и икономическия успех през 21-ви век. Темпът на иновации, технологичните трансформации, дигитализацията и глобализацията налагат всички хора да се включат в ученето през целия живот (УЦЖ) за повишаване на уменията, преквалификация или актуализация на уменията си. В наши дни няма работа за цял живот. Затова УЦЖ има решаващо значение за хората да придобиват необходимите умения и да запазят своята месторабота.



Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.



## Програмата „Обучение за придобиване на основни умения за възрастни“

Инициативата „Нови възможности“, която е стартирала в Португалия през 2005 г. е свързана с мащабната програма на правителството за повишаване на квалификацията на населението (с цел достигане най-малко до средно образование).

През 2010 г. в Португалия се осъществява „Програма за обучение по основни умения“, насочена към възрастни на 18 и повече години, които не притежават грамотност, математически и информационни и комуникационни умения. В рамките на проекта за изпълнение на Европейската програма за учене на възрастни през периода 2017-2019 г., Португалия възнамерява да създаде платформа за електронно учене за основни умения (с налични материали за трите основни умения).



Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.



# Програма Qualifica

През март 2016 г. започна друга правителствена програма – Програма Qualifica – интегрирана стратегия за насърчаване на обучението и квалификацията на възрастни. Програмата е насочена към ниско квалифицирани възрастни, безработни и неучаствали в образование или обучение. Тя има следните цели:

- да повиши нивото на квалификация на възрастните и тяхната пригодност за заетост;
- да повиши дигиталната и функционалната грамотност;
- да подобри връзката на предлаганите обучения с изискванията на пазара на труда;
- да улесни т. нар. „учебни пътеки“, които водят до повишаване на квалификационното ниво на възрастни (чрез по-добро комбиниране и валидиране на формално и неформално учене с образование и обучение на възрастни).

Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.





# Програма Qualifica

Уебпорталът на програмата има за цел да улесни достъпа до информация, услуги и инструменти, включени в програмата. Основните ползватели са обучаваните, работодателите и доставчиците на образование и обучение на възрастни. Той дава възможност на хората да се консултират за образователните и обучителните възможности, да актуализират своя Паспорт Qualifica и да намерят Център за обучение Qualifica. Тези центрове през 2018 г. са 303. Те действат като пътека към квалификации за възрастни.

Паспортът Qualifica е подходящ за повишаване на уменията на възрастните. Той представлява един онлайн документ, в който са записани придобитите квалификации и умения. Паспортът може да бъде модифициран, актуализиран и принтиран по всяко време и е документ, придружаващ възрастния в активния му живот.

Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.





Тематичният фокус за 2018 г. е поставен върху ролята на ученето на възрастни за кариерното им развитие.

Ученето на възрастни включва широка гама от дейности - от това, което се научава, след като хората са напуснали първоначалното образование и обучение, през ученето, свързано с работата и кариерата, до придобиването на нови квалификации, повишаването на уменията и усвояването на нови, необходими за реализирането на пазара на труда.



Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.



# Заклучение

Дигиталното обучение за възрастни е приоритет за системата за учене през целия живот в Португалия. То се развива сравнително бързо и ефективно. Разработена е и стратегия за усъвършенстването му в посока достъпност, пряка ориентация към нивото и потребностите на възрастните и гъвкавост във формите и обучителните ресурси.



Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.



Във връзка с изложеното бих искала да се свърже ученето през целия живот с разбирането на Джоузеф Стиглиц за феномена "асиметрична информация". Той обяснява "асиметричната информация" по следния начин: това е ситуация на неравна, нееднаква информираност между двама или повече "играчи" и победител е "правилно информираният", този, който повече, по-добре от другите работи с най-важната за момента информация. Според Стиглиц нашето общество е подвластно на „икономиката на информацията“. Съгласно тази тенденция обществото се реструктурира по показателя „знание“ и от отворено и хармонично се превръща в асиметрично. Преразпределението на силата и влиянието в социално-икономическата среда се осъществява чрез неотчуждаемия ресурс - знанието. Тези, които знаят много и имат нужната информация, придобиват по-висок статус от „невежите“ си колеги и съграждани.

Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.



# СЕМИНАР НА ТЕМА "ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ОПИТ В ИНФОРМАЦИОННИТЕ И КОМУНИКАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ В ПОРТУГАЛИЯ"

ПРЕДОСТАВЯ

## Благодаря за вниманието!



Проект № 2018-1-BG01-KA102-047532, „ИСК въвежда иновативни учебни планове и обучителни курсове за информационни технологии и дигитални умения в областта на професионалното образование и обучение – Дигитализация в Португалия“ от Програма „Еразъм+“, Ключова дейност 1 „Образователна мобилност за граждани“, сектор „Професионално образование и обучение“.

